

російської агресії та її розширення на інші країни може зникнути таке поняття, як європейський нейтралітет. Також зараз чимало дискусій навколо можливого українського нейтралітету, але та модель, яку пропонує російська федерація, не є життєздатною, бо в такому разі Україна буде позбавлена можливості захистити себе.

Джерела та література

1. Alexander Stubb's official Twitter page. URL: <https://twitter.com/alexstubb/status/1504124871193858056>
2. Denmark to hold referendum on scrapping EU defence opt-out. *The Guardian*. 06.03.2022. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/06/denmark-to-hold-referendum-eu-defence-opt-out>
3. Extraordinary meeting of NATO Ministers of Foreign Affairs with Finland, Sweden and the EU. NATO HQ. 04.03.2022. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/events_192600.htm
4. Kurmayer N. J. Austria to 'stay neutral', says chancellor. Euractiv. 08.03.2022. URL: https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/austria-to-stay-neutral-says-chancellor/
5. Lynch S., Barigazzi J. The end of neutrality. *Politico*. 24.03.2022. URL: <https://cutt.ly/GGg56Hy>
6. Moscow and Kyiv see signs of compromise on Ukraine's security status. *Reuters*. 16.03.2022. URL: <https://www.reuters.com/world/kremlin-says-demilitarised-ukraine-like-austria-is-possible-compromise-2022-03-16/>
7. Russian Forces Pound Civilians, as Putin Likens Sanctions to a 'Declaration of War'. The New York Times. 05.03.2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/05/world/europe/ukraine-russia-putin.html>
8. There will be a debate in Ireland on military neutrality, says Taoiseach. *The Journal*. 13.03.2022. URL: <https://www.thejournal.ie/ireland-neutrality-taoiseach-russia-ukraine-5709842-Mar2022/>
9. Ukraine War: Finland to decide on Nato membership in weeks says PM Marin. *BBC*. 13.04.2022. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-61093302>

Бондар Дар'я

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СУЧАСНА ПОЛІТИКА НІМЕЧЧИНИ ЩОДО УКРАЇНИ

Анотація. Військова агресія Росії щодо України зумовила Німеччину змінити курс її зовнішньої політики. Зараз очевидні певні прорахунки в політиці, яких допустився Берлін, які позначаються на безпеці не лише України. Сьогоднішні зрушення одні з найбільших з повоєнних часів, раніше така позиція була б неприйнятною для більшості німців із кількох обставин.

Ключові слова: українсько-німецькі відносини, зовнішня політика, військове вторгнення, енергетична залежність.

Summary. Russia's military aggression against Ukraine has forced Germany to change its foreign policy. Now certain mistakes in Berlin's policy are obvious, which affect the security not only of Ukraine. Today's changes are one of the greatest since the postwar period, previously such a position would have been unacceptable to most Germans for several reasons.

Keywords: Ukrainian-German relations, foreign policy, military invasion, energy dependence.

Українсько-німецькі відносини протягом становлення характеризувалися певною динамікою, на яку впливали і розвиток міжнародної взаємодії, і внутрішні

ньополітичні особливості обох країн. Європейські та євроатлантичні прагнення України часто сприймалися Німеччиною крізь призму російсько-німецьких відносин, оскільки Росія – головний економічний партнер Німеччини. Агресія з боку РФ спричинила більш активний розвиток українсько-німецьких відносин, але водночас у ФРН ще зберігається тенденція до більшої зацікавленості у відносинах з РФ як економічно вигідним партнером.

Метою роботи є дослідити зміну політики Німеччини щодо України з моменту повномасштабної ескалації Росії в Україні.

Німеччина, як і будь-яка інша країна, у своїй міжнародній політиці керується національними інтересами. Подібне виражалося через підтримку будівництва «Північного потоку-2» в обхід України, який завдав би значних збитків українській економіці, та висловлювання проти надання Україні летального озброєння. Мало хто в Німеччині, включно з її розвідувальною службою, передбачав, що Путін вторгнеться в суверенну європейську країну [8].

Подібна зовнішня політика Німеччини, особливо з початку війни в Україні, почала зазнавати критики з боку світових лідерів [1], оскільки між Німеччиною та Росією історично існують глибокі економічні та культурні зв'язки, завдяки яким вважалося, що Берлін може мати певну перевагу з боку тиску на неї.

Залежність Німеччини від Росії, особливо в енергетичній сфері, закріплювалася довгий період часу, оскільки вважала, що подібні відносини є невід'ємною частиною зусиль щодо підтримки миру та інтеграції Росії з рештою Європи.

Німецькі інвестиції в російську енергетику не були переглянуті навіть після таких подій:

- промова Путіна на Мюнхенській конференції з безпеки 2007 р., в якій він критикував розширення НАТО;
- російські бомбардування Грузії у 2008 р.;
- анексія Криму Росією;
- розпалювання конфлікту на українському Донбасі у 2014 р.;
- вбивство лідера російської опозиції Бориса Немцова в Москві [3].

На цьому тривожному фоні залежність Німеччини від російського викопного палива лише зростала.

Перед загостренням війни в Україні Німеччина робила ставку на дипломатичне вирішення ситуації і відмовилася постачати оборонну зброю Україні через свою «мирну політику» та обмежувальну позицію щодо озброєнь і навіть блокувала поставки зброї від своїх союзників.

Вторгнення Росії в Україну змусило німецький уряд радикально змінити свою політику [5].

Вперше після закінчення холодної війни Німеччина усвідомила, що на карту поставлена не лише власна безпека, але й безпека усієї Європи. Наслідки російської агресії хвилями поширилися Європою та світом [3]. Війна Росії проти України перевернула політичну та економічну політику Німеччини. Стало зрозуміло, що дипломатичних шляхів вирішення проблеми стає значно менше і політика, яку проводить уряд, не може гарантувати безпеку держави. В таких умовах енергетична залежність не дає можливість максимального запровадження санкцій, таких, як нафтове та газове ембарго, експорт яких дає Росії найбільший прибуток [6].

Можна виокремити такі позитивні зрушення в політиці:

- скасування політики військового мінімалізму, яку проводили ще з часів Другої світової війни. Німеччина почала поставляти зброю в Україну та дала дозвіл на поставки союзникам, а також збільшила витрати країни на оборону;
- зупинка сертифікації «Північного потоку-2», що знаменує собою велике зрушення в заявленій позиції Берліна. Подібний газопровід розглядався як Україною, так і США ще спочатку будівництва виключно як геополітичний інструмент для збільшення впливу Москви на Європу.

Потрясіння, викликане російським вторгненням в Україну, пройшло глибоко в німецькому суспільстві. По-справжньому переорієнтувати німців на новий світ, де безпека має свої реальні витрати не лише з погляду потенційних втрат, але й у зв'язку з втратою торгівлі, вищими цінами на енергоносії, меншими прибутками та нижчим економічним зростанням – буде важким зусиллям, яке потребуватиме часу [8]. Зв'язок із Росією ускладняється довгою та складною історією гарячої та холодної війн, включно з провиною за мільйони росіян, убитих нацистами.

Отже, Україні потрібно стати цікавою для Німеччини в економічній сфері для глибших двосторонніх відносин. Потрібно розуміти, що швидко позбавитися від енергетичної залежності, яка набувалася роками, не так легко, а «мирна політика» не виправдала себе, однак певні позитивні для України зрушення спостерігаються. Україні потрібно підтримувати з Німеччиною тісне співробітництво, оскільки в нас є прагнення в майбутньому вступу до ЄС, на яке потрібна згода Берліна.

Джерела та література

1. Крістоф Гассельбах. Війна в Україні – ганьба для німецької зовнішньої політики. 2022. URL: <https://www.dw.com/uk/vijna-v-ukraini-sorom-nimetskoj-zovnishnoi-polityky/a-61410730>
2. Мойсюк В. Українсько-німецькі відносини у контексті європейської та євроатлантичної інтеграції України. *Геополітичні пріоритети України*. 2021. № 1.
3. Alec MacGillis. How the Russian Invasion of Ukraine Upended Germany. 2022. URL: https://www.propublica.org/article/how-the-russian-invasion-of-ukraine-upended-germany?utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=dailynewsletter&utm_content=river-links
4. Anil Sasi. Explained: Three ways in which Germany has changed its policy on Ukraine over the past week. 2022. URL: <https://indianexpress.com/article/explained/explained-ways-in-which-germany-changed-policy-on-ukraine-7793163/>
5. David M. Herszenhorn. Germany to send Ukraine weapons in historic shift on military aid. 2022. URL: <https://www.politico.eu/article/ukraine-war-russia-germany-still-blocking-arms-supplies/>
6. Patrick Wintour. Ukraine seeks to patch up relations with Germany after snub to president. 2022. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/apr/13/ukraine-seeks-to-patch-up-relations-with-germany-after-snub-to-president>
7. Stefan Meister. Germany's Role and Putin's Escalation Dominance in Ukraine. 2022. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/germanys-role-and-putins-escalation-dominance-ukraine>
8. Ukraine War Pushes Germans to Change. They Are Wavering. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/04/12/world/europe/germany-russia-ukraine-war.html>